

17.5.2024

Maa- ja metsätalousministeriölle

Elintarvikemarkkinalainsäädännön muuttaminen

Hallitus esittää elintarvikemarkkinalain, elintarvikemakkinalain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen ja kilpailulain 39 §:n muuttamista. Tarkoituksena on laajentaa elintarvikemarkkinavaltuutetun tiedonsaantioikeutta, parantaa elintarvikemarkkinavaltuutetun ja kilpailu- ja kuluttajaviraston yhteistyötä sekä tehdä lakiin erityisesti toimistusten peruuttamista ja tiettyjen maksujen kieltämistä koskevia muutoksia.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry on osallistunut elintarvikevaltuutetun ja elintarvikeketjun toimialoja edustavien järjestöjen välisen työryhmän työhön erikseen kutsuttuna. MaRa on ollut mukana tilanteissa, joissa on käsitelty elintarvikeketjun kannalta olennaisia tietoja tai matkailu- ja ravintola-alaa koskevia asioita. MaRan osallistumisen taustalla on ollut arvio siitä, että toimialan tilanne on erilainen kuin muiden elintarvikeketjun toimialojen. Pääosa MaRan jäsenyrityksistä on pk-yrityksiä. Monet jäsenyritykset tekevät suorahankintoja lähiseudun maataloilta. Hankintasopimukset tehdään tasavertaisien yritysten välillä ja niihin liittyy vain harvoin ongelmia.

Elintarvikemarkkinalain tarkistaminen on myös MaRan kannalta perusteltua, koska toimialan pk-yritykset tekevät pääosan hankinnoistaan merkittävästi itseään suuremmilta ravintolatuukkuyrityksiltä. Elintarvikemarkkinalakiin esitetyt rajoitukset sopimusehdoissa ja maksukiellot ovat perusteltuja tilanteessa, jossa sopimusosapuolten neuvotteluvai- massa on selkeä ero. Toimiva kilpailu tukkumarkkinoilla on MaRan jäsenyritysten kan- nalta tärkeää ja on hyvä, että viranomaisen valtuuksia markkinatilanteen selvittämiseksi parannetaan.

Tällä hetkellä kilpailun toimivuuden merkitys korostuu, koska koronakriisin ja Venäjän hyökkäyssodan vuoksi ravintolaruoan raaka-aineiden tukkuhinta on noussut noin 30 prosenttia.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto KKV:llä on lakiin perustuen vahvemmat oikeudet tietojen saamiseen kuin elintarvikevaltuutetulla. On hyvä, että lakia muutetaan niin, että elintarvikevaltuutetulla on mahdollisuus saada KKV:ltä tietoja myös sellaisista asioista, jotka eivät välittömästi liity valvontatehtäviin, vaan elintarvikemarkkinoiden toimivuuden

edistämiseen. Yhteistyön kehittäminen KKV:n ja elintarvikevaltuutetun välillä voi hyödyttää koko elintarvikeketjua.

MaRa pitää hyvänä uudistuksena myös sitä, että elintarvikevaltuutetun tiedonsaantioikeutta laajennetaan julkisiin hankintoihin. Julkisilla hankinnoilla on merkittävä osuus ruokapalveluissa ja nykyisten kriisien aikana julkisiin hankintoihin liittyvä joustamaton mahdollisuus tarkistaa hintoja on aiheuttanut yrityksille ongelmia. Nykyistä parempi tietojen kerääminen ja erityisesti hinnoitteluehtojen tarkistaminen julkisissa hankinnoissa on tärkeää.

Esityksessä täsmennetään laissa jo säädettyä tilausten peruuttamiskieltoa niin, että se koskee myös tilannetta, jossa tavarantoimittajan ei voida kohtuudella odottaa löytävän muuta vaihtoehtoa tuotteiden myymiseksi tai käyttämiseksi. On perusteltua muuttaa lakia vastaamaan EU:n komission näkemystä kauppatapadirektiivin vaatimuksista.

Nykyinen laki kieltää erillisen maksun vaatimisen ilman erillistä sopimusta tuotteiden varastoinnista, esilläpidosta ja tuotevalikoimaan asettamisesta. Säännöstä täsmennettäisiin niin, että kiello koskee myös maksun suorittamista kolmannelle osapuolelle. Näin estetään se, että säännöstä ei voi kiertää suorittamalla maksu kolmannelle osapuolelle. Tämäkin on perusteltu täsmennys.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut Mara ry pitää lakiehdotusta perusteltuna ja kannattaa sen antamista esitetyssä muodossa.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Timo Lappi
toimitusjohtaja

Veli-Matti Aittoniemi
varatoimitusjohtaja